

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 kwietnia 2008 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o ograniczeniach związanych z pełnieniem funkcji publicznych.

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z treścią przedstawionego projektu, nie negując potrzeby podejmowania działań zapobiegających patologiom społecznym, opiniuje go negatywnie.

Niniejszy projekt – w art. 2 – zawiera katalog osób pełniących funkcje publiczne, zobowiązanych do składania oświadczeń majątkowych obejmujący również sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Ponadto art. 22 oraz art. 35 projektu rozszerzają zastosowanie ustawy o ograniczeniach związanych z pełnieniem funkcji publicznych odpowiednio do prokuratorów i sędziów. Co do zasady słusznym jest aby wyżej wskazane osoby składały oświadczenia majątkowe jednak złym rozwiązaniem jest zamieszczanie ich w formie ogólnodostępnej. Z uwagi na specyfikę zawodu sędziego oraz prokuratora, w stosunku do nich, podobnie jak chociażby do pracowników wywiadu skarbowego (art. 11 ust. 8 projektu) powinno nastąpić wyłączenie jawności oświadczeń, gdyż w żaden sposób cele projektowanej ustawy nie zostałyby w ten sposób zagrożone. Natomiast rozwiązanie postulowane w projekcie stwarzałoby możliwość wywierania presji na organy wymiaru sprawiedliwości i mogłoby prowadzić do ograniczenia niezawisłości sędziów.

Niezależnie od powyższego art. 9 ust. 1 projektu nakłada – na podmioty wskazane w art. 2 projektu – obowiązek złożenia oświadczenia o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka, zaś ust. 5 tego artykułu bez żadnych uzasadnionych powodów wprowadza wyjątki od ww. obowiązku. Takie rozwiązanie zdaje się wprowadzać nierówność stosownych podmiotów wobec prawa.

W ocenie KRS wątpliwości budzą też rozwiązania wprowadzone w art. 11 projektu. Ustęp 1 przedmiotowego artykułu nakłada obowiązek złożenia oświadczenia o stanie majątku

osobistego małżonka, które zgodnie z treścią projektu również miałyby być publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej lub internecie. Jest to, zdaniem Rady, nieuzasadniona ingerencja w sferę prywatności małżonka osoby publicznej, gdyż majątek takiej osoby może zostać skontrolowany w niezbędnym zakresie przez odpowiedni organ kontroli skarbowej. Również brzmienie ust. 3 pkt 8 przedmiotowego artykułu zgodnie, z którym mienie o szacunkowej wartości powyżej 10 000 zł, w stosunku do którego prawo własności zostało przeniesione na osoby w nim wymienione na podstawie umowy cywilnoprawnej w okresie 5 lat przed dniem złożenia oświadczenia nie jest zrozumiałe. Brak jest podstaw do tego, aby osoba publiczna dokumentowała rozporządzenie swoim mieniem na rzecz innych osób na 5 lat wstecz, ww. oświadczenie powinno – w omawianym zakresie – zawęzić element czasu do momentu objęcia przez osobę składającą oświadczenie funkcji publicznej.

Pewne zastrzeżenia budzi również ust. 4 omawianego artykułu. Przepis ten nakłada na składającego oświadczenie obowiązek wskazania źródła pochodzenia mienia, o którym mowa w ust. 3 poprzez enumeratywne wskazanie określonych punktów art. 3 (kolejno: 1, 2, 4, 6 i 8). Zdaniem Rady do katalogu określającego mienie, którego uzyskanie podlega wskazaniu źródła jego pochodzenia należy włączyć pkt 3 ust. 4 art. 11. Powołany przepis obliguje do wskazania jedynie przychodów osiągniętych z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej z podaniem kwot uzyskanych z każdego tytułu. Z ust. 4 art. 11 projektu wynika intencja ustawodawcy do wprowadzania optymalnej transparentności w zakresie źródeł pochodzenia wszelkiego mienia osoby, która pełni funkcje publiczne.

W związku z powyższym, włączenie mienia pochodzącego z tytułu innej działalności zarobkowej do katalogu zawartego w ust. 4 art. 11 nakładałoby również na składającego oświadczenie obowiązek wskazania konkretnej działalności zwiększającej aktywa składającego oświadczenie.

Ponadto Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę na regulację zawartą w art. 19 ust. 2 i 3. Zdaniem Rady określenie mienia, którego źródła pochodzenia nie ujawniono korzyścią majątkową w rozumieniu art. 45 § 1 KK jest przejawem transgresji granic penalizacji. Zdaniem KRS niewłaściwym jest utożsamianie pojęcia korzyści majątkowej (zwłaszcza w rozumieniu art. 45 § 1 KK) z mieniem, którego źródła pochodzenia nie ujawniono. Faktu, że ktoś nie ujawnił takich źródeł nie można traktować ex lege jako sytuacji, w której nabył korzyść majątkową w wyniku popełnienia przestępstwa. Dalsza regulacja (ust. 4 art. 11 projektu) wskazuje, że w przypadku skazania za przestępstwo określone w art. 19 ust. 1 projektu sąd orzeka przepadek mienia, którego źródła pochodzenia nie

ujawniono, chociażby nie stanowił własności sprawcy. Taki stan prawny mógłby doprowadzić do sytuacji, w której przez sam fakt nieuwzględnienia w oświadczeniu źródła pochodzenia korzyści – abstrahując od przyczyn – odebrano by mienie osobie, która np. nabyła je w dobrej wierze od sprawcy popełnienia przestępstwa z art. 19 ust. 1 projektu. Takie rozwiązanie narusza art. 21 ust. 1 Konstytucji.

Nadto, Rada zwraca uwagę na potrzebę przereformowania treści art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy, bowiem w obecnym brzmieniu – „(...) w którym uzyskano informację o powodach uzasadniających podjęcie takiej decyzji.” jest on niezrozumiały. W projekcie ustawy brak jest również art. 18, bezpośrednio po art. 17 następuje art. 19.